

मित्रहो,

पुण्यातल्या पी. एम. टी. व्हल भरणूर बोलले, लिहिले जाते.... थोडेसे चांगले, बरेचसे वाईट. तरीही बहुसंख्य जनता पी. एम. टी. ने प्रवास करणे काही मोडत नाही. आतपर्यंत मला वाटायचे की ते नाईलाजापोटी असावे. परंतु काही क्षणापूर्वीच मला त्यामागचे रहस्य कळले. आणि "जे आपणांसी ठावे ..." या ऊक्तीत म्हटल्याप्रमाणे मी ते आपल्याला सांगत आहे.

तर, पी. एम. टी. ने लोक प्रवास का करतात याची कारणे अशी :

१. पी. एम. टी. चे चालक आपल्या गाडीचा वेग प्रकाश-वेगाच्या जवळपास नेण्याचा आटोकाट प्रयत्न करत असतात. आईन्स्टाईनच्या सापेक्षता सिद्धांतानुसार, प्रकाश-वेगाने जाणर्या वस्तुसाठी काल-गणना थांबते. याचाच अर्थ... तुम्ही पी. एम. टी. ने जितका जास्त प्रवास कराल , तेवढे तुमचे आयुष्य वाढेल.

२. पुण्यात पी. एम. टी. शिवाय प्रवासाचे दुसरे साधन म्हणजे शिक्षा किंवा स्वतःची वाईट. समजा तुम्ही यापैकी एकाचे चालला आहात.. आणि (देव करो आणि असे न होवो , पण) पी. एम. टी. ने धडकले. जास्त मार कोणाला बसेल ? (या कूट-प्रश्नाचे उत्तर पडताळून पाहण्यासाठीच पी. एम. टी. चालक वारंवार प्रयोग करत असतात....) बहुसंख्य जन्तेच्या असे ध्यानात आले आहे की आपण पी. एम. टी. च्या आतच जास्त सुरक्षित राहू.

३. पी. एम. टी. जीवन-शिक्षण देते... काही कारण नसताना भांडण कसे उकरून काढावे, चालत्या गाडीत मारामारी कशी करावी, वयोवृद्ध लोकांचा अपमान कसा करावा... हे रोजच्या जीवनात उपयोगी पडणारे शिक्षण पी. एम. टी. त मिळते.

४. पी. एम. टी. आपल्याला भाषा शिक्षण देते... कमीत कमी शब्दात समोरच्याचा अपमान करणे, नव-नवीन शिष्या व वाक्प्रचार, मुद्राभिनयाचे असंख्य प्रकार आपल्याला शिकायला मिळतात.

५. पायाच्या एका अंगठ्यावर उभे राहू शकता ? एका बोटाने वरच्या हेन्डल-वारला लोंबकळू शकता ? हे शक्य नसल्यास तुम्ही पी. एम. टी. प्रवासास योग्य नाही आहात. पण काळजी नको.. योगासनांचे हे नवीन प्रकार शिकवणारे क्लासेस लवकरच सुरू होणार आहेत.

६. गीतेत श्री कृष्णांनी सांगितले आहे.. " तू कर्म कर.. फ़लाची आशा करू नकोस... " त्याचप्रमाणे, पी. एम. टी. बसणे एवढेच फ़क्त आपल्या हातात असते... ईच्छित स्थळी मुखरूप पोचू की नाही, पोचल्यास वेळेवर पोचू की नाही यासारख्या क्षुद्र प्रश्नांचा भार त्या 'चक्र-धरा'वर (ज्याला यावनी भाषेत ड्रायव्हर म्हणतात) सोडून निवांत व्हावे. दुसरे म्हणजे, पी. एम. टी. त बसलेला मनुष्य-प्राणी पुढील बरेच तास काहीच काम करू शकत नाही. एकूण पी. एम. टी. "निष्काम कर्मयोग " प्रत्यक्ष आचरणात आणायला शिकवते.

७. पी. एम. टी. च्या सीट्सच्या मागे लिहिलेल्या मजकुरातून आपल्याला ताज्या घडामोडींची माहिती मिळते. नाहीतर रामाचे रेणुकावर कसे आणि किती प्रेम आहे, अमर नावाचा कुणीतरी किती 'गाढव' आहे (लोक-लाजेस्तव मी फ़ारच सौम्य शब्द वापरला आहे), ही व यासारखी बहुमोल माहिती आपल्याला कशी प्राप्त झाली असती ?

८. पी. एम. टी. त बसल्या-बसल्या तुम्हाला जगभरातील सर्व समस्यांची उत्तरे अगदी अनायास मिळतात... अगदी डासांपासून संरक्षण कसे करावे यापासून ते "नासा"त निवड व्हायला काय करावे? ... इथपर्यंत.

९. पी. एम. टी. त बसून खाच-खळग्यांनी भरलेल्या कर्वे रोड वरून अंगचे एकही हाड खिळखिळे न होता प्रवास करू शकणे, ही डब्ल्यु. डब्ल्यु. एफ़. च्या कुस्ती-स्पर्धेत भाग घेण्यासाठीची पात्रता फ़ेरी मानली जाते..... (किंवा मानली जायला हरकत नाही).

१०. पी. एम. टी. त ला प्रवास म्हणजे एक आनंद-सोहळा असतो.... वाहक-चालक- प्यासिंजर असा हा तिहेरी सामना नेहमीच अटी-तटीने खेळला जातो. प्रत्येक जण आप-आपल्या परीने दुसऱ्याचे मनोरंजन करायचा अगदी आटोकाट प्रयत्न करत असतो. भले मग काही संकुचित वृत्तीचे लोक त्याला भांडण का म्हणेनात?

तर, अशी ही आमची पी. एम. टी.... आम्ही पुणेकर त्यातून प्रवास करतो कारण कोणीच नाही प्रवास केला तर पी. एम. टी. चालणार कशी? आणि पी. एम. टी. चालली नाही तर रोज अपघात होणार कसे ? आणि अपघात झाले नाही तर पेपरवाले रोज उठून छापणार तरी काय ? आणि आम्ही चहा पिता-पिता वाचणार तरी काय ? आणि तावातावाने चर्चा करणार तरी कशावर ?